

Δρ. Γ. Γριμ: $\frac{251}{4/5/2018}$

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚ/ΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚ/ΜΙΑΣ
& ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π. Ε. ΑΧΑΪΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ & ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Πληροφορίες : Βανταράκης Γ., Λιαρομμάτη Μ.,
Γκολφινόπουλος Α.

Πάτρα, 23/04/2018
Αριθμ. Πρωτ.: 113102/5637
121640/6176

ΠΡΟΣ: ΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Ταχ. Δ/ση : Πανεπιστημίου 171
Ταχ. Κωδ. : 261 10
Τηλέφωνο : 2613 613718, 723,714
Τ/Ο : 2610 452259
Ηλεκτ. Ταχ. : g.vantarakis@achaia.pde.gov.gr

ΘΕΜΑ: «Ενημέρωση ως προς την εξάπλωση του επιβλαβούς
οργανισμού της *Xylella fastidiosa* (Ξυλέλλα)»

ΣΧΕΤ: Το υπ αρ 3929/53934/12-04-2018 έγγραφο του ΥΠΑΑΤ

Σχετικά με το αντικείμενο του θέματος σας ενημερώνουμε ότι βρίσκεται σε εξέλιξη **εξάπλωση** του επιβλαβούς οργανισμού καραντίνας *Xylella fastidiosa* (Ξυλέλλα), ενός από τα πιο επικίνδυνα φυτικά βακτήρια παγκοσμίως προκαλώντας ασθένειες σε πολλά είδη όπως σε **ελιές, αμπέλι, πυρηνόκαρπα εσπεριδοειδή, καλλωπιστικά και δασικά με δυνητικά τεράστιες (οικονομικές και περιβαλλοντικές) επιπτώσεις** στη γεωργία, τους δημόσιους κήπους και το περιβάλλον της Χώρας. Οι ασθένειες που προκαλεί **δεν αντιμετωπίζονται** και έτσι η **πρόληψη** είναι η μόνη επιλογή.

Ο μικροοργανισμός είναι παρόν σε πολλές χώρες παγκοσμίως ενώ όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επιβεβαιωθεί η παρουσία του και έχουν εφαρμοστεί **ζώνες προστασίας** στην **Ν. Ιταλία** (σε πολύ μεγάλη έκταση σε Λέτσε, Ταράντο και Μπρίντζι), την **Ισπανία** (Βαlearίδες Νήσους) και τη **Γαλλία** (Κορσική, Var και Alpes-Maritimes), ενώ μεμονωμένα κρούσματα έχουν αναφερθεί σε **Γερμανία και Ολλανδία**.

Η άκρως **δυσάρεστη και ανησυχητική κατάσταση** συμπληρώνεται από την πρόσφατη **ανίχνευση νέων κρουσμάτων** (έρευνα σε εξέλιξη) και στην ηπειρωτική Ισπανία και συγκεκριμένα στις Περιφέρειες της **Μαδρίτης** (σε ελαιώνες 8 ετών) και της **Ανδαλουσίας** (σε καλλωπιστικά φυτά *Polygala myrtifolia*).

Σε επίπεδο Ε.Ε. εκδόθηκαν έκτακτα κατεπείγοντα μέτρα περιορισμού της εξάπλωσης (Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής 2015/789/ΕΕ). Μεταξύ των άλλων:

- **Απαγορεύεται η διακίνηση για ευαίσθητα φυτά στην Ξυλέλλα (όπως ελιές, πυρηνόκαρπα, αμπέλι κα) που αναπτύχθηκαν εντός των οριοθετημένων ζωνών.**
- Για τα παραπάνω φυτά που αναπτύχθηκαν εκτός των ζωνών είναι υποχρεωτική η χρήση **φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου (υποχρεωτικό συνοδευτικό έγγραφο για τη διακίνηση ευαίσθητων φυτών στην Ξυλέλλα και το οποίο δεν πρέπει να συγχέεται με σχετική σήμανση ποιότητας-καρτελάκι ή και το τριπλότυπο δελτίο διάθεσης που ελέγχεται από τα Τμήματα Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπ.Α.Α.Τ.-πρώην ΚΕΠΠΥΕΛ).**

Τέλος, το έργο των **φυτοϋγειονομικών επισκοπήσεων έχει ανατεθεί** στους αρμόδιους **φυτοϋγειονομικούς ελεγκτές** από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων ελέγχους και δειγματοληψίες.

Λόγω της **κρισιμότητας** της κατάστασης παρακαλούνται:

1. οι Δήμοι για τη συνδρομή τους:
 - 1.1.Ως προς τη **διάχυση της πληροφορίας** προς τις τοπικές κοινότητες και στο γεωτεχνικό προσωπικό τους.
 - 1.2.Την ενημέρωσή μας ως προς πληροφορίες για **ύποπτα συμπτώματα** σε ευπαθή φυτά (ελιές, αμπέλι, πυρηνόκαρπα, πικροδάφνες κα).
 - 1.3.Την απαίτηση **φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου** για προμήθεια φυτών προς φύτευση στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.
2. Οι οργανώσεις παραγωγών να **ενημερώσουν τα μέλη** τους ως προς τους **κινδύνους στην επιλογή μη ελεγμένων δενδρυλλίων** προς φύτευση (χωρίς φυτοϋγειονομικό διαβατήριο) και την ενημέρωσή μας για οποιοδήποτε **ύποπτο σύμπτωμα**.
3. Τα **φυτώρια, σημεία πώλησης καλλωπιστικών φυτών και πολλαπλασιαστικού υλικού** και οι **εργολάβοι δημόσιων κηποτεχνικών έργων στην τήρηση της φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας** (υποχρέωση συνοδευτικού φυτοϋγειονομικού **διαβατηρίου, εγγραφή στο φυτοϋγειονομικό μητρώο**).
4. Τα καταστήματα πώλησης γεωργικών φαρμάκων για την **τήρηση της φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας** (υποχρέωση συνοδευτικού φυτοϋγειονομικού **διαβατηρίου, εγγραφή στο φυτοϋγειονομικό μητρώο**) και τη συνδρομή τους στην **ενημέρωσή μας** για πληροφορίες με ύποπτα συμπτώματα.
5. Από όλους τους εμπλεκόμενους (γεωπόνους δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, παραγωγούς, διακινητές πολλαπλασιαστικού υλικού) τη συμβολή τους στη **διάδοση των πληροφοριών**.
6. Τέλος, παρακαλούνται οι ανθοκομικές και φυτωριακές επιχειρήσεις που προμηθεύονται φυτά προς φύτευση της παρακάτω λίστας και προέλευσης

άλλων χωρών (ενδοκοινοτικά ή από τρίτες χώρες) να εγγραφούν ως οφείλουν στο φυτοϋγειονομικό μητρώο της Υπηρεσίας μας και να μας ενημερώνουν (μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) για κάθε παραλαβή από άλλες χώρες των παραπάνω φυτών.

Χρήσιμες πληροφορίες περιέχονται στους παρακάτω συνδέσμους:

- <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/fytoygeia>
- http://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/Fytoeigionomikos_Elegchos/Xylella_v4_02_2016.pdf
- https://www.eppo.int/QUARANTINE/special_topics/Xylella_fastidiosa/Xylella_fastidiosa.htm

Ε.Π.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ &
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Η. ΚΟΣΜΑΣ

Συνημμένα ενημερωτικό φυλλάδιο 2 σελίδες

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΣΠΥΡΟΥΛΙΑ ΕΛΕΝΗ

ΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΠΡΟΣ

1. Δήμους της Ενότητας μας
 - 1.1. ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
25100 ΑΙΓΙΟ, Τ/Ο:26910 26742, ΤΗΛ: 68610 – 60555 – 23848
 - 1.2. ΔΗΜΟ ΠΑΤΡΕΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΜΑΙΖΩΝΟΣ 147, ΤΗΛ: 2613 610317, Τ/Ο: 2613 610251
 - 1.3. Δήμος Δυτικής Αχαΐας
 - 1.4. Δήμος Ερυμάνθου
 - 1.5. Δήμος Καλαβρύτων
2. Αγροτικούς Συνεταιρισμούς Π.Ε Αχαΐας
3. Συνταγογράφους ΠΕ Αχαΐας αποστολή (μέσω ηλεκτ ταχ)
4. Φυτωριακές & ανθοκομικές επιχειρήσεις της Αχαΐας
5. Γεωπονικά Καταστήματα Αχαΐας αποστολή (μέσω ηλεκτ ταχ)
6. ΕΛΓΟ Δήμητρα
Ν.Ε.Ο. & Λ. Αμερικής, 26424 Πάτρα Τηλ.: 2610 421264, Ηλεκτ ταχ: pp1patra@otenet.gr
7. ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΧΑΪΑΣ (Πάτρα) Επιβατικός Σταθμός «Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ»,
Βόρειος Λιμένας, 264 42 ΠΑΤΡΑ, 2610- 423923, FAX: 2610- 423923
8. ΓΕΩΤΕΕ _ Παράρτημα Πελοποννήσου κ Δυτικής Ελλάδας μέσω Ηλεκτ ταχ:
geotepel@otenet.gr, info@geoteepel.gr , (με την παράκληση να ενημερώσει τα μέλη του)
9. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΧΑΪΑΣ
Διεύθυνση: ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 58, Τ.Κ. 26221 ΠΑΤΡΑ
Email: ea@e-a.gr
Τηλέφωνο:2610277779
Τ/Ο: 2610276519
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΙΓΙΟΥ
Διεύθυνση: ΕΛΙΚΗΣ 24, Τ.Κ. 25100 ΑΙΓΙΟ
Τηλέφωνο 26910 61965
Τ/Ο: 26910 62865
10. ΟΛΠ Πατρών
11. Υπ.Α.Α.Τ.
 - 11.1. Π.Κ.Π.Φ.ΠΕ. ΑΧΑΪΑΣ
 - 11.2. ΤΑΑ ΑΧΑΪΑΣ
12. Φυτοϋγειονομικούς ελεγκτές της Υπηρεσίας μας
ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ
13. Γρ. Περιφερειάρχη ΠΔΕ κ. Κατσιφάρα Απόστολου
14. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε Αχαΐας κ. Αλεξόπουλο Γρηγόριο
15. Γεν. Δ/ντη Γενικής Δ/νσης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
ΤΗΛ 2613613210, Τ/Ο: 2613613212 – 623756
(με την παράκληση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της ΠΔΕ)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Σεράκη αντιθέσις!

Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής
Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής

Xylella fastidiosa (Ευνάηλα) Επιβλαβής Οργανισμός Καραντίνας

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

- ΠΛΑ 365/2002, Παράρτημα Ι, μέρος Α, κεφάλαιο Ι, η εισαγωγή και εξάριση του φυτοπαθογόνου βακτηρίου *Xylella fastidiosa* καθώς και των φορέων του απαγορεύεται στην Ε.Ε.
- Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής 2015/789/ΕΕ, όσον αφορά τα μέτρα για την πρόληψη της εξάρισης στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa*.

Πληροφορίες:

ΔΑΟΚ Αττικής/Καρδίτσας: Μητρώμετα Αφροδίτη Δρ. Γεωργιάδης, Τηλ: 2031361864

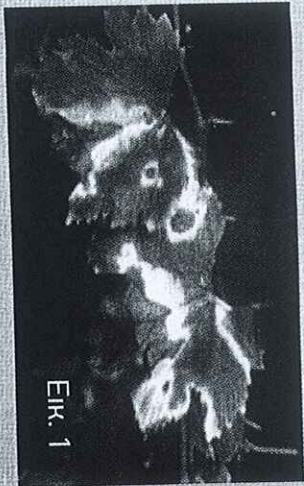
ΔΑΟΚ Ηλείας: Μικέζογλου Γεώργιος Γεωργιάδης Μsc., Τηλ: 2621360140

ΔΑΟΚ Αχαΐας: Βουτσάκης Γεώργιος Γεωργιάδης Msc., Τηλ: 2613619748

Επιμέλεια: Μητρώμετα Αφροδίτη, Γραβιένη Ελένη, Τμήμα Παιδείας και Οικολογικών/Ελέγχου - ΔΑΟΚ Αττικής/Καρδίτσας

Πηγή φωτογραφικού υλικού: <http://photos.applo.org>

Μια νέα ασθένεια που απειλεί
την καλλιέργεια της ελιάς

ΕΙΚ. 1

ΕΙΚ. 2

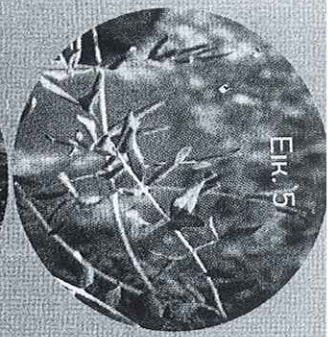
ΕΙΚ. 3

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το παθογόνο βακτήριο *X. fastidiosus* έχει καταγραφεί στην Αμερική τον Ιανουάριο του 1950 να προκαλεί σοβαρές ζημιές σε αμπέλια (ασθένεια του Pierce) (Εικ. 1), εσπεριδοειδή (πιοκίλοχρηματική Χλώρωση) (Εικ. 3) και **τυρηνόκαρπα**.

Στην Ευρώπη ήταν άγνωστο έως το 2013 όπου και επιβεβαιώθηκε η παρουσία του σε ελαιόδεντρα, στη Περιφέρεια της Αττικής στην Νοτιοανατολική Ιθάλη, προκαλώντας μια ασθένεια, η οποία έγινε γνωστή με το όνομα «**Σύνδρομο ταχείας παρακμής της ελιάς**» (“Olive Quick Decline Syndrome”).

Σύντομα η ασθένεια επεκρίθηκε ταχύτητα σε μεγάλες εκτάσεις, ενώ στην ίδια περιοχή διαπιστώθηκαν ταυτόχρονα προσβολές σε αμυγδαλιές, πικροδάφνες (Εικ. 2), βελανιδιές, στίφια και άλλα καλλωπιακά φυτά.

ΕΙΚ. 5

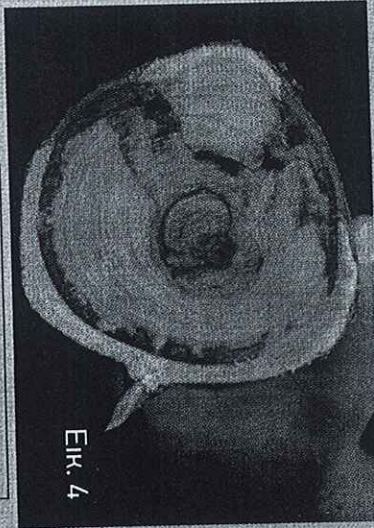
ΕΙΚ. 6

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

Τα συμπτώματα ποικίλουν ανάλογα με το φυτό ξενιστή, ενώ είναι δυνατόν να υπάρχουν προσβολές στα φυτά χωρίς την εμφάνιση συμπτωμάτων. Το παθογόνο αναπτύσσεται και πολλαπλασιάζεται στα ξυλώδη αγγεία των φυτών ξενιστών του εμποδίζοντας την μεταφορά νερού και θρεπτικών στοιχείων.

Τα προσβεβλημένα φυτά εκδηλώνουν συμπτώματα μάρασιμού, νέκρωσης και ξήρανσης του φυλλώματος που μπορεί να οδηγήσουν μέχρι και την πλήρη νέκρωση του φυτού. Τα συμπτώματα της ασθένειας γίνονται εντονότερα σε συνθήκες υψηλής θερμοκρασίας και ξηρασίας.

Στην ελιά τα συμπτώματα που παρατηρούνται είναι: χλόρωση, περίκαυμα «καυμάλιμα» των φύλλων (Εικ 5) και νέκρωση των κορυφών των κλάδων (Εικ 6). Τα δέντρα μπορεί να εμφανίσουν ταχεία εξασθένηση στην οποία είναι δυνατόν να ανασταθούν και άλλα παράσιτα (μυκήτες και ζυμοζώα έντομα), όπως καταγράφηκε στην Περιφέρεια της Αττικής (**Σύνδρομο Ταχείας Παρακμής της Ελιάς**) (Εικ. 7).

ΕΙΚ. 4

ΦΟΡΕΙΣ

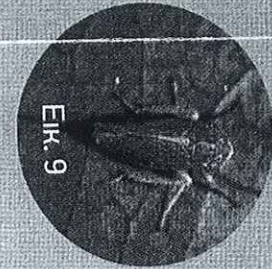
Το βακτήριο μεταδίδεται με λιγνιτικά έντομα των οικογενειών Cicadellidae και Cercopidae των Ημιπτερών, που κοινώς αποκαλούνται “τρήτρες” τα οποία τρέφονται με τον χυμό των ξυλωδών αγγείων (Εικ. 8, 9). Η μετάδοση είναι ταχύτατη.

Το έντομο φορέας παραμένει μόλυβιστικό σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, ενώ το βακτήριο δεν μεταδίδεται στους απογόνους του εντόμου.

Η μεταφορά του παθογόνου βακτηρίου σε μεγάλες αποστάσεις γίνεται με μολυσμένο πολλαπλασιαστικό υλικό (φυτά προς φύτευση).

ΠΑΘΟΓΟΝΟ ΑΙΤΙΟ-ΕΞΗΤΗΣΤΕΣ
Το βακτήριο *Xylella fastidiosa* περιλαμβάνεται Τουλόχιστρον τέσσερα υποείδη. Μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί πάνω από 350 είδη ξενιστών, αυτισοφίη και καλλιιεργούμενα, όπως: η ελιά, τα εσπεριδοειδή, και αμπέλι, η ροδόκινιά, η αμυγδαλιά, ο τλάτσανος, η βελανιδιά, η πικροδάφνη, η μηδική, το δεινρολίβανο, η μισυριά, το πολυγάδι και το στίφιο.

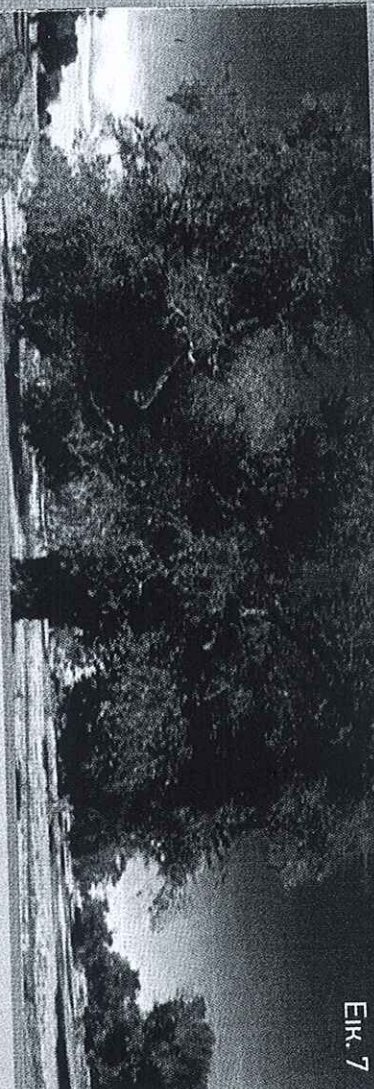
Στην Ιταλία η ασθένεια «**Σύνδρομο ταχείας παρακμής της ελιάς**» οφείλεται στο υποείδος *X. fastidiosa subsp. pauca*, του οποίου όμως η παρουσία διαπιστώθηκε ταυτόχρονα με διάφορα είδη μυκήτων ξύλου καθώς και του ζυμοζώου εντόμου *Zeuzeira pyrina* (Ζευζέρρα). (Εικ.4)

ΕΙΚ. 9

ΕΙΚ. 8

ΕΙΚ. 7

ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΒΑΣΙΣΤΑΙ ΣΤΗΝ

ΠΡΟΛΗΨΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ ΤΟΥ X. fastidiosa

Η ΟΠΟΙΑ ΕΠΙΤΥΧΑΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ

➤ **Συστηματικό έλεγχο των καλλιιεργειών** για τη διαπίστωση τυχόν συμπτωμάτων και άμεση ενημέρωση των αρμόδιων φυτογυνομοικιών υπηρέσιών.

➤ **Χρήση υγιούς πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού**. Συγκεκριμένα, φυτά που ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΑΣΗΜΕΝΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑ (ελιά, τυρηνόκαρπα, εσπεριδοειδή, κ.α.), που προέρχονται από τρίτες χώρες στις οποίες είναι γνωστή η παρουσία της ασθένειας, απαιτείται να συνοδεύονται από **πιστοποιητικό φυτοϋγείας**. Αντίστοιχα, η διακίνηση εντός της Ε.Ε. των παραπάνω φυτών προς φύτευση με προέλευση χώρα - μέλος της Ε.Ε. όπου υπάρχει η ασθένεια, γίνεται με τη συνοδεία **φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου**.